

Den Haag

Terugblik collegeperiode 2023 – 2026

Inleiding

De burgemeester en wethouders van Den Haag kijken terug op hun collegeperiode. Een periode waarin Den Haag zich met de organisatie van de NAVO-top van haar beste kant liet zien als internationale stad van Vrede en Recht. Waarin de Omgevingsvisie 2050 werd vastgesteld: een spoorboekje voor de realisatie van onze groene metropool aan zee. Daarnaast was het een periode waarin grote gebiedsontwikkelingen – zoals die van het *Central Innovation District* en *Zuidwest* – zichtbaar vorm kregen.

De afgelopen jaren stonden voor Den Haag in het teken van groei, verandering en het nemen van verantwoordelijkheid.

Het aantal inwoners nam toe en dat zal de komende decennia ook zo blijven. Intussen worden de maatschappelijke opgaven complexer. Want groei vraagt meer dan extra woningen en voorzieningen. Aandacht voor sociale samenhang, gelijke kansen en bereikbaarheid is even belangrijk. Een gezonde leefomgeving en vertrouwen in de overheid zijn daarbij onmisbaar. Daarom werkte het college deze periode samen met inwoners, ondernemers en partners aan een leefbare, rechtvaardige en toekomstbestendige stad. Daarbij zijn zichtbare resultaten geboekt én keuzes gemaakt waarvan het volle effect pas later te zien zal zijn.

Deze terugblik laat zien wat dit college samen met de stad heeft bereikt rond vijf samenhangende thema's:

- Wonen en Ondernemen
- Duurzaamheid en Mobiliteit
- Bestaanszekerheid en Kansengelijkheid
- Dienstverlening en Financiën
- Veiligheid.

Centraal staat dat Den Haag een stad is en blijft waar iedereen mee kan doen en waar iedereen zich thuis kan voelen.

Jan van Zanen:

*“Met veel plezier samengewerkt met deze wethouders.
Op naar een nieuwe raadsperiode met een nieuw college.”*

Jan van Zanen, burgemeester van Den Haag

Arjen Kapteijns, wethouder Energietransitie, Mobiliteit en Grondstoffen (Stadsdeel Centrum)

Co Engberts, wethouder Volkshuisvesting, Welzijn, Wijken en Zuidwest (Stadsdeel Escamp)

Hilbert Bredemeijer, wethouder Onderwijs, Jeugd, Sport en Dienstverlening (Stadsdeel Loosduinen)

Klaas Verschuure, wethouder Stedelijke ontwikkeling, Bibliotheken en Europa (Stadsdeel Segbroek)

Mariëlle Vavie, wethouder Armoede, Inclusie, Zorg en Internationale Zaken (Stadsdeel Laak)

Nur Icar, wethouder MKB, Werk en Participatie (Stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg)

Robert Barker, wethouder Buitenruimte, Dierenwelzijn en Milieu (Stadsdeel Haagse Hout)

Saskia Bruines, wethouder Financiën, Cultuur, Economische ontwikkeling (Stadsdeel Scheveningen)

Wonen en Ondernemen

Den Haag groeit: tot 2050 krijgen we er 100.000 Hagenaars bij. Voor hen én alle huidige woningzoekenden is de komende jaren plek nodig. Meer huizen, in leefbare wijken, met bereikbare winkels, werkplekken, parken en andere ontmoetingsplekken. En natuurlijk ruimte voor maatschappelijke opvang. We streven naar een stad die voor iedereen prettig is en blijft om in te wonen, te werken en te leven.

In deze coalitieperiode zijn we gestart met de bouw van ruim 8.500 nieuwe woningen. Dat zie je goed aan de Binckhorstlaan, waar nieuwe, innovatieve projecten elkaar in rap tempo opvolgen.

Klaas Verschuure: “Neem BoogieWood, waar we meer dan 700 woningen bouwen uit voornamelijk hout. Of de KJ-Torens, waarvan de eerste bewoners dit jaar hun sleutel krijgen. In Laakhavens komen daar nog 11.400 woningen bij. Een mijlpaal voor iedereen die in Den Haag woont of wil wonen.”

Daarbij halen we onze ambities om voldoende woningen in het sociale- en middensegment te creëren. Ook realiseren we meer woonruimte in bestaande wijken door kamerverhuur, hospitaerverhuur en het splitsen van bestaande woningen gemakkelijker te maken.

Co Engberts: “Woningbouwproductie is als een mammoet-tanker: lastig bij te sturen. Prachtig dat dit is gelukt. Blijven bouwen, de huurprijzen binnen de perken houden en wijkgericht investeren in voorzieningen en de economie, dat is wat ons nu te doen staat.”

In de Schilderswijk en Transvaal zie je wat er gebeurt als je écht kiest voor de kracht van lokale ondernemers. Door te investeren in de winkelstraten, begeleiding, samenwerking met partners en ruimte voor ondernemerschap is er weer dynamiek, vertrouwen en perspectief ontstaan.

De groei van de stad gaat niet alleen over meer woonruimte, maar ook over voldoende groen en voorzieningen op bijvoorbeeld het gebied van sport. Het vaststellen van de sportnorm en het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP) zijn belangrijke stappen die de afgelopen periode zijn genomen.

Hilbert Bredemeijer: *“We zitten nu vanaf het eerste moment aan tafel bij gebiedsontwikkelingen. Dat is pure winst. Door de sportnorm en het IHP kunnen we de ruimte geven aan de Haagse sportverenigingen. Verenigingen waar tal van inwoners met veel plezier sporten en samenkomen.”*

Den Haag heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat, mede dankzij de bruisende kunst- en cultuursector waar we de afgelopen jaren flink in hebben geïnvesteerd. Onze ambitie

om in 2033 Culturele Hoofstad van Europa te worden onderstreept dit. De Haagse economie heeft de afgelopen jaren een mooie groei laten zien. Economische bloei is belangrijk voor de werkgelegenheid en het verdienvermogen van de stad. Dankzij gerichte investeringen in bijvoorbeeld het Haagse cybersecuritycluster zijn daar nu ruim 21.000 mensen aan het werk. Ook werkten we aan een toekomstbestendige werkhaven in Scheveningen waar visserij, maritieme bedrijvigheid, innovatie, recreatie en duurzaamheid samenkomen.

Ondernemers en bedrijven die bijdragen aan een betere wereld kunnen rekenen op steun van de gemeente. Bijvoorbeeld met het programma ImpactCity voor innovatieve start-ups en scale-ups. We brengen ze in contact met

financiers, zorgen voor zichtbaarheid en denken actief mee.

Saskia Bruines: *“Deze ondernemers laten zien dat economisch succes hand in hand gaat met oplossingen voor de uitdagingen van deze tijd.”*

Nur Icar vult aan: *“Dit gaat voor mij inderdaad niet alleen over economie, maar over werkgelegenheid, kansen voor jongeren, leefbaarheid in de wijk en trots bij ondernemers die elke dag hun rolluik opentrekken.”*

Duurzaamheid en Mobiliteit

Het klimaat verandert, dus we maken samen met inwoners, ondernemers en partners een groenere en gezondere stad van Den Haag. Zo hebben we de afgelopen tijd ruim 14.000 sociale huurders van woningcorporaties geholpen hun energierekening te verlagen. Energiecoaches speelden daarbij een cruciale rol: zij adviseerden bewoners niet alleen over energiebesparing, maar zorgden ook dat woningcorporaties reparaties uitvoerden en dat bewoners met financiële problemen hulp kregen via de Helpdesk Geldzaken.

Arjen Kapteijns: *“Mooi als de succesvolle samenwerking met woningcorporaties en energiecoaches wordt doorgezet en we hierin blijven investeren. Dit initiatief laat zien dat energiebesparing niet alleen goed is voor de portemonnee, maar ook voor de gemeenschap, voor de inwoners van Den Haag.”*

Die inwoners moeten elkaar en de verschillende locaties in de stad ook makkelijk kunnen bereiken, op een veilige en schone manier. Zo blijft Den Haag een fijne en gezonde stad voor

iedereen. Met de modernisering van onze tramlijnen zetten we een enorme stap richting een toekomstbestendig, stil en toegankelijk tramnet voor heel Den Haag.

Arjen Kapteijns: *“Door haltes te verbreden, sporen te vernieuwen en straten opnieuw in te richten verbeteren we het OV en creëren ook meer ruimte voor fietsers. De verkeersveiligheid, het groen en de leefbaarheid in alle wijken gaan er zo op vooruit.”*

Voor de dieren, de natuur en het milieu in de stad zijn ook mooie resultaten geboekt. In de meest versteende wijken zijn honderden bomen geplant en er is veel groene ruimte bijgekomen. Een voorbeeld daarvan is het nieuwe natuurgebied de Vlietweide, waar 20 voetbalvelden aan natuur is bijgekomen. Ook is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het verbeteren van de luchtkwaliteit in Den Haag. Zo is het gebied vanaf de Haagse kust naar het centrum nu een zero-emissie zone. Hierdoor vermindert de uitstoot van

schadelijke gassen fors en wordt de bijzondere natuur die Den Haag rijk is – zoals het duingebied – beter beschermd.

Robert Barker: *“We hebben echt laten zien een diervriendelijke stad te willen zijn: we investeerden in de opvang van gewonde wilde dieren, brachten uitklimvoorzieningen aan in grachten en openden nieuwe natuurgebieden.”*

Bestaanszekerheid en Kansengelijkheid

In Den Haag doet iedereen ertoe en moet iedereen mee kunnen doen. Huidige en nieuwe inwoners. Met inkomen, onderwijs, werk, zorg en een woning. Wie dat nodig heeft, krijgt hulp. Van de gemeente en van stadsgenoten. Want in deze stad kijken we om naar elkaar.

Elkaar helpen begint met elkaar kennen. Dat vraagt om fijne ontmoetingsplekken. De Haagse bibliotheken zijn daar een goed voorbeeld van: de bibliotheek is echt een plek van iedereen, stevig verankerd in de wijk. Daarom blijven we vestigingen toevoegen en verbeteren. Er is een prachtige nieuwe bibliotheek in het Laakkwartier, in het voorjaar openen we een nieuwe locatie in Mariahoeve en afgelopen jaar

kondigden we nieuwe permanente locaties aan in Moerwijk en de Binckhorst.

Klaas Verschuure: “Nog nooit waren zo veel kinderen lid en in 2025 trokken de bibliotheken meer dan 2 miljoen bezoekers. En dit jaar viert de bibliotheek haar 120-jarig bestaan. Bieb, bieb, hoera!”

Bibliotheken bieden ook ruimte aan de Helpdesk Geldzaken, die daarnaast te vinden is in gezondheidscentra en buurthuizen. Zodat inwoners in hun eigen omgeving hulp kunnen vragen bij problemen met schulden en geld.

Mariëlle Vavier: “Geldzorgen en schulden raken mensen diep. Ze kunnen zorgen voor stress, gezondheidsproblemen,

psychische klachten en sociale isolatie. Daarom is het ontzettend belangrijk dat mensen ons als gemeente makkelijk en dichtbij kunnen vinden. Want dankzij de ruime regelingen in onze stad is vaak veel meer mogelijk dan mensen denken.”

Bestaanszekerheid kan niet los worden gezien van een goede gezondheid. Het Rijksvaccinatieprogramma vormt hiervoor een belangrijke basis. Helaas is de vaccinatiegraad in vrijwel alle Haagse wijken onder de kritieke grens gezakt. Alle registers zijn opengetrokken om mensen ervan te doordringen hoe belangrijk vaccinaties zijn. En we zijn gaan pionieren met acties waarmee we inmiddels succes boeken.

Voorbeelden zijn het aanbieden van prikken op middelbare scholen en bij de verloskundige.

Ook in Zuidwest investeren we in ontmoetingsplekken, zoals binnentuinen en buurtkamers, samen met onder andere de corporaties. We hebben brugfunctionarissen die de verbinding maken tussen school en thuis. Met Nationaal Programma Zuidwest werken we aan perspectief en trots.

Co Engberts: *“Overal in Zuidwest bloeien initiatieven van bewoners op. Belangrijk om deze positieve energie te versterken en vast te houden”*

Om kansengelijkheid te vergroten, dringen we het toenemende aantal kinderen dat met een achterstand aan de basisschool begint terug.

Hilbert Bredemeijer: *“We hebben hierin echt belangrijke stappen gezet. We maakten de voorschoolse educatie voor*

2,5- tot 4-jarigen met risico's op achterstanden gratis. Peuterconsulenten zoeken ouders actief op en we hebben een einde gemaakt aan het toeslagensysteem.”

In juli 2025 openen we een speciaal loket om Haagse nieuwkomers sneller aan een burgerservicenummer te helpen. Dat nummer is nodig om aan het werk te kunnen of om bijvoorbeeld een bankrekening te openen. Werk is de sleutel tot meedoen in de samenleving. Het is dus ontzettend belangrijk dat we administratieve obstakels zo snel mogelijk overwinnen met deze gemotiveerde groep mensen. Het loket speelt daarbij een grote rol.

We hebben meer gedaan om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen in Den Haag. In samenwerking met regiogemeenten en UWV, FNV, MKB Den Haag en VNO-NCW West lanceerden we Haaglanden Leert Door.

Dit initiatief maakt dat mensen zich kunnen (om)scholen en aan de slag kunnen in sectoren die staan te springen om mensen, zoals in de bouw of kinderopvang.

Iedere Hagenaar moet zich een volwaardig deel kunnen voelen van onze stad, van wieg tot graf. Dat betekent ook dat iedereen zijn dierbaren dichtbij kan begraven, volgens eigen rituelen, in de eigen stad. Daarom hebben we grond gereserveerd voor een islamitische begraafplaats.

Nur Icar: *“Dit is geen symboliek, dat is erkenning, gelijkwaardigheid en menselijkheid in beleid.”*

Dienstverlening en Financiën

Inwoners en ondernemers moeten makkelijk en snel terecht kunnen bij de gemeente. Daarom verbeterden we de dienstverlening: digitaal én in de wijk. Om zo de afstand tussen inwoner en overheid letterlijk te verkleinen.

Hilbert Bredemeijer: *“We zijn als gemeente nóg meer de wijk in gegaan om Hagenaars op te zoeken en te helpen. Om te luisteren en te reageren op vragen, in begrijpelijke taal. Daarbij is het belangrijk om betrouwbaar en eerlijk te zijn, ook als iets niet mogelijk is.”*

Voor vragen, hulp en advies kunnen inwoners op steeds meer plekken in de stad terecht. Zo hebben we de

dienstverleningsbus geïntroduceerd, die op steeds meer drukbezochte plekken in de wijken staat. We openen nieuwe vaste loketten in de wijken en inwoners kunnen nu ook in Laak een paspoort aanvragen.

Haagse ondernemers kunnen gratis terecht bij het Ondernemersportaal, waarin flink is geïnvesteerd. Een horecaverunning ligt nu binnen zo’n vier weken klaar en een terrasaanvraag is gemiddeld binnen twee weken afgehandeld. Het Ondernemersportaal in het stadhuis is vernieuwd en er zijn nu meer adviseurs beschikbaar.

Goede dienstverlening kan niet bestaan zonder een huishoudboekje dat op orde is. We hebben de afgelopen jaren de spelregels voor de gemeentelijke financiën verbeterd en opnieuw vastgesteld. Daardoor kunnen we nog transparanter zijn en ook in de toekomst zorgvuldig omgaan met het geld dat tot onze beschikking staat.

Saskia Bruines: *“De afgelopen jaren hebben we steeds een sluitende meerjarige begroting kunnen presenteren. Onze financiën zijn dus op orde en daarom kunnen we blijven investeren in de stad.”*

Veiligheid

We willen dat iedereen zich veilig voelt in Den Haag.

De gemeente, politie en andere organisaties zorgen samen met inwoners en ondernemers voor prettige wijken met minder criminaliteit en overlast. Dit gebeurt met korte acties en langlopende projecten.

Regelmatig zijn er gezamenlijke handhavingsacties op plekken waar de veiligheid onder druk staat. Inwoners en ondernemers zetten zich ook in voor hun eigen buurt, door bijvoorbeeld misstanden te melden of preventierondes te lopen. Er is een speciaal meldpunt geopend, zodat inwoners nog makkelijker onveilige plekken kunnen doorgeven. Als het kan, komt de gemeente snel in actie, zoals bij treinstation Laan van NOI, Scheveningen Dorp en het Heeswijkplein.

Robert Barker: “Ik ben blij dat de afgelopen jaren het aantal handhavers is gegroeid. Of het nu op straat, in een park of in een bos is, onze handhavers zetten zich in voor een leefbare stad.”

Voor veel mensen is straatintimidatie nog altijd onderdeel van het dagelijks leven. Dat is onacceptabel. In onze stad moet iedereen zich vrij kunnen bewegen, zonder naroeppen, intimidatie of angst. Daarom ondersteunen we bewustwordingsinitiatieven zoals de installatie (S)exposed, waar mensen kunnen ervaren wat straatintimidatie met je doet. We activeren omstanders om in te grijpen op een manier die bij hen past en zetten horecastewards en boulevardstewards in om het centrum en het strand veiliger te maken.

Op de Paul Krugerlaan hebben we een bedrijfsvergunningplicht ingevoerd. Dit is een belangrijke stap naar een veiliger ondernemersklimaat. Op de Hoefkade en Paul Krugerlaan zijn nu winkelstewards actief; zij brengen rust, zorgen voor meer begrip over en weer en maken dat signalen sneller worden opgepakt.

Bijzondere beveiligers zetten we ook in rond opvanglocaties. De 'Haagse Hosts' laten zien hoe waardevol het is om met mensen te werken die dakloze mensen echt kennen en

begrijpen. Zij gaan het gesprek met hen aan én houden elke dag contact met buurtbewoners en ondernemers rond de permanente winteropvang aan de Sportlaan, de winterkoudeopvang aan de Haardstede en de dagopvang aan de Wagenstraat.

Mariëlle Vavier: “Deze aanpak verbindt mensen. Ze zijn geen vervanging van zorg, handhaving of de wijkagent, maar wel een mensgerichte en heel waardevolle aanvulling waar dat nodig is.”

Met deze terugblik sluit het college een intensieve en betekenisvolle periode af. Een periode waarin samen met de stad is gewerkt aan oplossingen voor vandaag én aan fundamenten voor morgen. Den Haag staat er sterker, groener en socialer voor, met oog voor wie nu hulp nodig heeft en met vertrouwen in de toekomst. De opgaven blijven groot en vragen om blijvende inzet, samenwerking en durf. Wat de afgelopen jaren laten zien, is dat Den Haag die uitdaging aankan: als stad van en voor iedereen, waarin we samen blijven bouwen aan een rechtvaardige, veilige en leefbare toekomst.